

НАСТАВНО-НАУЧНОМ ВЕЋУ ЕКОНОМСКОГ ФАКУЛТЕТА УНИВЕРЗИТЕТА У КРАГУЈЕВЦУ

Предмет: Извештај Комисије о оцени докторске дисертације

Одлуком Наставно-научног Већа Економског факултета Универзитета у Крагујевцу, број 2430/10-3) од 30.09.2015.године именовани смо за чланове Комисије за писање Извештаја о оцени докторске дисертације под насловом „**Одрживо коришћење природних ресурса као основа развоја туризма Србије**“, кандидата мр Николе Бошковића.

На основу увида и свеобухватне анализе урађене и предате докторске дисертације, Комисија за писање Извештаја о оцени докторске дисертације и за њену јавну одбрану подноси Наставно-научном Већу Економског факултета Универзитета у Крагујевцу следећи

ИЗВЕШТАЈ

1. ПОДАЦИ О КАНДИДАТУ

1а. Основни биографски подаци

Мр Никола Бошковић рођен је 31.08.1977.године у Крагујевцу. Основну школу завршио је у Рачи Крагујевачкој, са одличним успехом и као носилац Вукове дипломе. Средњу школу, Другу Крагујевачку гимназију, завршио је, такође, са одличним успехом. Школске 1996/1997.године уписао је Економски факултет Универзитета у Крагујевцу, смер – *Менаџмент*, и дипломирао је 22.02.2001.године са просечном оценом 8,42.

Академске 2001/2002. године мр Никола Бошковић уписао је магистарске студије на Економском факултету у Крагујевцу–смер *Теорија и политика привредног развоја*. Све испите предвиђене наставним планом и програмом положио је са просечном оценом 9,50. Магистарску тезу *Расположиви енергетски ресурсни потенцијал као фактор привредног раста и развоја Србије* под менторством проф.др Светислава Миленковића, ред. проф. Економског факултета Универзитета у Крагујевцу, одбранио је 14.11.2009.године.

Одлуком Наставно-научног Већа Економског факултета Универзитета у Крагујевцу број 1310/VI-1-1 од 23.05.2012. године мр Николи Бошковић је одобрена израда докторске дисертације под насловом *Одрживо коришћење природних ресурса као основа развоја туризма Србије*, под менторством проф.др Светислава Миленковића, ред. проф. Економског факултета Универзитета у Крагујевцу, у складу са датом сагласношћу Стручног Већа за друштвено-хуманистичке науке Универзитета у Крагујевцу, број 174/9 од 11.04.2012. године.

Од 18.07.2001.године до 31.01.2002.године био је запослен у Креди банци АД Крагујевац, на пословима кредитног референта у Сектору за кредитирање.

На Економском факултету Универзитета у Крагујевцу запослен је од 04.02.2002.године на радном месту асистента–приправника на наставном предмету *Економика природних и привредних ресурса*. Од академске 2002/2003.године изводи вежбе и на наставном предмету *Туризам и животна средина*, а од академске 2008/2009.године и на наставном предмету *Економика туризма*. У звање асистента, за ужу научну област Општа економија и привредни развој-наставни предмети *Економика природних и привредних ресурса* и *Туризам и животна средина* изабран је 14.04.2010.године. Од академске 2012/2013.године изводи вежбе и на наставном предмету *Менаџмент туристичких дестинација* на мастер академским студијама.

У периоду од 03.09.2006. до 16.09.2006.године учествовао је у раду *XII Postgraduate CEI International Summer scholl* у организацији Faculty of Political Science, University of Bologna, а у периоду од 09.01.2012.године до 13.01.2012. године боравио је у студијској посети University of Technology nad Life Sceinces, Bydgoszcz, Poland.

У периоду од октобра 2009. године до новембра 2012.године био је секретар Катедре за општу економију и привредни развој. Одлукама Наставно-научног већа Економског факултета биран је за члана Савета Економског факултета и члана Комисије за обезбеђење квалитета Економског факултета у Крагујевцу, као и за члана Организационог одбора бројних Конференција у организацији Економског факултета Универзитета у Крагујевцу.

16. Научно-истраживачки рад

Мр Никола Бошковић је магистар економских наука. Основне области научног истраживања мр Николе Бошковића су: природни ресурси, одрживи туризам, животна средина и привредни развој. Резултате својих истраживања публиковао је у коауторској монографији са проф.др Светиславом Миленковићем „Ресурси у економској садашњости и будућности“, у домаћим и иностраним научним и стручним часописима, као и кроз активно учешће на Конференцијама у земљи и иностранству. О научно истраживачком раду непосредно сведоче његови бројни ауторски и коауторски радови:

А) Рад у међународном часопису (M23)

1. Milenković, S., Bošković, N. (2013). **The necessity of intensive use of renewable energy resources in the Republic of Serbia.** *Actual Problems of Economics*. 9(147): 421-429. (ISSN 1993-6788, UDK 330.34:620.9(497.11), COBISS.SR-ID 513257564)

Б) Рад у међународном часопису (SCOPUS)

1. Milenkovic, S., Bošković, N. (2014). **Ecotourism Development in the Danube Region of Serbia.** *Actual Problems of Economics*, 2(152): 254-261. (ISSN 1993-6788, UDK 338.48(497.11), COBISS.SR-ID 513298780)

В) Рад у часопису међународног значаја верификованог посебном одлуком (M24)

1. Миленковић, С., Бошковић, Н. (2012). **Развојне тенденције екотуризма Србије.** *Теме*. 36(2): 483-499. (ISSN 0353-7919, UDK 338.48-6:502/504(497.11), COBISS.SR-ID 513034588)

Г) Саопштења са међународног научног скупа штампано у целини (M33)

1. Milenković, S., Bošković, N. (2013). **Place of sustainable tourism in regional development of Serbia.** In: Ateljević, J., Došenović, D. (eds.). *Economic Development and Entrepreneurship in Transition Economies: A Search for New Paradigms*. pp. 833-

844. Banja Luka: Faculty of Economics (ISBN 978-99938-46-54-3, UDK 338.48 (497.11), COBISS.SR-ID 513370460)
2. Milenković, S., **Bošković, N.** (2014). **Challenging management of rural tourist destination of Serbia.** In: Ateljević, J., Trivić, J. (eds.), *Economic Development and Entrepreneurship in Transition Economies: Challenges in the Business Environment, Barriers and Challenges for Economic and Business Development.* pp. 500-507, Banja Luka: Faculty of Economics (ISBN 978-99938-46-54-3, UDK 338.48 (497.11), COBISS.SR-ID 513370972)
 3. Milenković, S., **Bošković, N.** (2015). **The challenges of management in ecotourism cities of Serbia.** In: Aleksić, N. (ed.). *Environmental protection of urban and suburban settlements,* pp.317-325. Novi Sad: Ecological Movement of Novi Sad (ISBN 978-86-83177-49-3, UDK 338.48:005(497.11), COBISS.SR-ID 513424220)

Д) Монографија (М42)

1. Миленковић, С., **Бошковић, Н.** (2011). **Ресурси у економској садашњости и будућности.** Крагујевац: Економски факултет Универзитета у Крагујевцу (ISBN 978-86-6091-014-3, UDK 330.15:33(497.11), COBISS.SR-ID 181392652)

Ђ) Поглавље у књизи М42 или рад у тематском зборнику националног значаја (М45)

1. Миленковић, С., **Бошковић, Н.** (2005). **Основни проблеми урбанизације туристичких центара света. Заштита животне средине градова и приградских насеља.** стр. 275-280. Нови Сад: Еколошки покрет града Новог Сада (ISBN 86-83177-24-6, UDK 338.48(100), COBISS.SR-ID 512546396)
2. Миленковић, С., Ристић, Л., **Бошковић, Н.** (2013). **Интегрално коришћење ресурса у туристичко-руралном простору Србије,** У: Максимовић, Љ., Марјановић, Г., Обрадовић, С. (ред.). *Ефекти транзиције и перспективе привреде Србије.* стр.175-196., Крагујевац: Економски факултет (ISSN 978-86-6091-038-9, UDK 338.48-6:502/504(497.11), COBISS.SR-ID 513091164)
3. Миленковић, С., **Бошковић, Н.** (2014). **Природни ресурси града Крагујевца у функцији привредног развоја,** У: Максимовић, Љ., Станишић, Н. (ред.). *Стање и перспективе економског развоја града Крагујевца.* стр.111-118. Крагујевац: Економски факултет (ISBN 978-86-6091-048-8, UDK 338.48:338.1(497.11 Kragujevac), COBISS.SR-ID513329244)
4. Миленковић, С., **Бошковић, Н.** (2014). **Обликовање Крагујевца као туристичке дестинације,** У: Максимовић, Љ., Станишић, Н. (ред.). *Стање и перспективе економског развоја града Крагујевца.* стр. 119-129, Крагујевац: Економски факултет (ISBN 978-86-6091-048-8, UDK 338.48(497.11 Kragujevac), COBISS.SR-ID 513329500)

Е) Рад у научном часопису (М53)

1. **Бошковић, Н.** (2005). **Квалитативне промене европског туристичког производа.** *Хотел-линк.* 3(6). стр.501-507 (ISSN 1451-5113. UDK 338.48 COBISS.SR-ID 512547676)

Ж) Саопштења са домаћег научног скупа штампано у целини (М63)

1. **Бошковић, Н.** (2003). **Динамичке промене развоја светског руралног туризма.** у: Чомић, Љ., Росић, И. (ред.). *Рурални туризам и одрживи развој Балкана.* стр. 63-68. Крагујевац: Асоцијација експерата у еко руралном туризму, Природно-математички факултет, Економски факултет (UDK 338.48(100) COBISS.SR-ID 513843349)
2. **Бошковић, Н.** (2005). **Еколошке карактеристике руралног простора Србије.** у: Вишњић, Б. (ред.). *Рурални развој и заштита животне средине: зборник 1.* стр. 50-60. Београд: Југословенско удружење за социологију села и пољопривреде: Балканска асоцијација за социологију села и пољопривреде: Завод за социологију

развоја села: Институт за агрономију Пољопривредног факултета. (ISBN 86-902797-2-5, УДК 338.432(497.11), COBISS.SR-ID 512493404)

3. Миленковић, С., Бошковић, Н. (2012). **Рурални простор Србије као један од носилаца развоја еко-туризма.** у: Вујовић, С. (ред.). *Туристичка привреда и повезане теме.* стр. 81-87. Београд: Економски институт (ISBN 978-86-7329-096-6, УДК 338.48-6:502/504(497.11), COBISS.SR-ID 513034332)

З) Саопштења са скупова научног значаја штампано у изводу (М64)

1. **Бошковић, Н.** (2005). Еколошке карактеристике руралног простора Србије. у: Вишњић, Б., Симић, Ј. (ред.). *Рурални развој и заштита животне средине : резимеи реферата.* стр. 15. Београд: Југословенско удружење за социологију села и пољопривреде: Балканска асоцијација за социологију села и пољопривреде: Завод за социологију развоја села; Земун: Институт за агрономију Пољопривредног факултета (ISBN 86-902797-3-3, УДК 338.432(497.11), COBISS.SR-ID 512663900)

И) Магистарска теза (М72)

1. **Бошковић, Н.** (2009). **Расположиви енергетски ресурсни потенцијал као фактор привредног раста и развоја Србије.** Крагујевац : Економски факултет Универзитета у Крагујевцу, VI+ 171. стр. (УДК 620.91:502.131.1(497.11)(043.2) COBISS.SR-ID 512401500)

Ј) Рад у часопису који није на листи Матичног одбора за друштвене науке

1. **Бошковић, Н.** (2002). **Основе маркетиншког планирања.** *Туризам.* 6(6): 60-61. (ISSN 1450-6661, УДК 339.138, COBISS.SR-ID 512546652)
2. **Бошковић, Н.** (2003). **Методе истраживања туристичког тржишта у условима нових економских односа.** *Туризам.* 7(7): 74-76 (ISSN 1450-6661, УДК 338.48, COBISS.SR-ID 512546908)
3. **Бошковић, Н.** (2005). **Одрживи туризам на раскрсници очувања старих вредности и новог развојног полета.** *Туризам.* 9(9): 39-42 (ISSN 1450-6661, УДК 338.48, COBISS.SR-ID 512547164)
4. **Бошковић, Н.** (2008). **Положај енергетског сектора Србије у односу на окружење,** *Енергија, економија, екологија.* 10(1/2): 24-28 (ISSN 0354-8651, УДК 620.9:338.246(497.11), COBISS.SR-ID 512547420)

2. ПРИКАЗ СТРУКТУРЕ И САДРЖАЈ ДОКТОРСKE ДИСЕРТАЦИЈЕ

2.1. Основни подаци о докторској дисертацији

Докторска дисертација мр Николе Бошковића, под насловом „**Одрживо коришћење природних ресурса као основа развоја туризма Србије**“, написана је на XI + 320 страна компјутерски обрађеног текста, формата А4, стандардног проредка и величине слова. Након апстракта на српском и енглеском језику, дисертација обухвата: Увод (6 стр.), четири логички повезана дела: I део: *Концепти вредовања и коришћења природних ресурса* (63 стр.), II део: *Економска одрживост и управљање природним ресурсима као атракцијском основом туризма* (73 стр.), III део: *Одрживи туризам као концепт очувања ограничених природних ресурса* (58 стр.) и IV део: *Могућности примене одрживог туризма заснованог на природним ресурсима у Србији* (95 стр.), *Закључак* (8 стр.), *Литературу* (11 стр.) и *Прилог 1* (6 стр.).

У циљу боље прегледности, лакше упоредивости презентованих података и анализе ставова и добијених резултата током истраживања, у раду су приказане 24 шеме, 15 графикана, 62 табеле и 15 карти. Приликом израде дисертације коришћено је 214 библиографских јединица, релевантних научних и стручних извора домаћих и иностраних аутора и Извештаја одговарајућих националних и међународних Институција.

2.2. Проблемска област, предмет, циљеви, хипотезе и истраживачка методологија

Сходно опредељеној научној области и наслову докторске дисертације, **предмет истраживања** у докторској дисертацији је утврђивање међузависности и условљености расположивог природног ресурсног потенцијала и дугорочног развоја туризма на простору Србије. Овим радом кандидат жели да укаже на јасну повезаност природних ресурса и развоја одрживог туризма. Да би се омогућио дугорочан развој одрживог туризма неопходно је променити досадашњи начин вредновања и управљања природним ресурсима у Србији.

С обзиром на дефинисани предмет истраживања, **основни циљ** докторске дисертације је да утврди на који начин одабрани модел вредновања природног ресурсног потенцијала утиче на могућност развоја туризма. Полазећи од овако дефинисаног примарног циља истраживања, кандидат је утврдио два специфична циља докторске дисертације. *Први специфични циљ* у докторској дисертацији је да једино одрживо коришћење и управљање природним ресурсима обезбеђује њихову дугорочну расположивост, која омогућава развој туризма. *Други специфични циљ истраживања* је испитивање могућности развоја различитих облика одрживог туризма на подручју Србије. С обзиром да Србија располаже адекватним ресурсним потенцијалом, у докторској дисертацији су изложени најприхватљивији облици одрживог туризма.

Сходно утврђеном предмету и циљевима истраживања, у дисертацији су постављене и испитане следеће релевантне **научне хипотезе**:

Хипотеза 1: Ако су природни ресурси кључан услов за развој туризма, онда је њихово очување примарни циљ будућег развоја одрживог туризма Србије;

Хипотеза 2: Пошто је Србија богата различитим облицима природних туристичких ресурса, а развој туризма није на прихватљивом нивоу, потребно је променити концепт вредновања и управљања природним ресурсима, како би се постигао динамичнији развој одрживог туризма у наредном периоду;

Хипотеза 3: Степен укључености кључних актера у процес вредновања природних ресурса зависи од одабраног модела развоја одрживог туризма, и

Хипотеза 4: Пошто одрживи туризам доприноси очувању природних ресурса на дуги временски период, потребно је развој туризма усмерити у том правцу.

Сходно постављеном предмету и циљу истраживања, као и основним научним хипотезама, кандидат је у докторској дисертацији користио **методологију истраживања** примерену друштвеним наукама.

Квалитативна методологија је превасходно коришћена за проучавање дефинисаних појмова и за дескриптивну анализу на основу интерпретације прикупљених информација које су релевантне за области природних ресурса и развоја одрживог туризма. Дескриптивни метод омогућио је да се боље схвати суштина концепта одрживог туризма и његова зависност од природних ресурса. Коришћењем иностране и домаће доступне литературе, методом анализе и синтезе, разматрани проблеми у докторској дисертацији,

представљени су, како на глобалном нивоу, тако и на нивоу Србије, изношењем општих ставова и конкретних у пракси примењивих закључака који из њих проистичу, а тичу се повезаности природних ресурса и развоја одрживог туризма. Такође, у дисертацији је коришћен и метод индукције и дедукције, који је помогао да се, на основу разматрања неких појединачних случајева, дође до дефинисања генералних закључака који ће бити значајни за разумевање разматраног проблема. Коришћењем компаративног метода, у раду су приказана искуства у примени концепта развоја одрживог туризма заснованог на природним ресурсима у туристички најразвијенијим земљама. Такође, применом овог метода у дисертацији је представљена могућност развоја појединих облика одрживог туризма у различитим областима Србије.

Квантитативна методологија је омогућила да се помоћу различитих статистичких и математичких метода докаже повезаност и међусобна условљеност одрживог коришћења природних ресурса и развоја туризма. Прикупљање неопходних података за квантитативну анализу је усмерено на секундарне податке. Ти подаци су прикупљени из адекватних периодичних публикација водећих економских, ресурсних и туристичких организација и институција (EU, OECD, WRI, UNEP, UNWTO, TOS), одговарајућих web страница, регулативе и стандарда, који се односе на разматрану проблематику. Такође, за анализу развоја појединих облика одрживог туризма у Србији прикупљени су и одговарајући примарни подаци из појединих дестинација одрживог туризма Србије.

Прикупљање примарних података је спроведено кроз дистрибуцију оригиналног упитника, који је структуриран тако да обухвати питања релевантна за могућност развоја појединих облика одрживог туризма заснованог на природним ресурсима. Упитник је прослеђен локалним туристичким организацијама у Србији, као и појединим јавним предузећима која управљају природним ресурсима, односно, пре свега, заштићеним природним добрима, као релевантним учесницима у одрживом туризму.

На тај начин је, у методолошком смислу, остварена веза између предмета, хипотеза и циљева истраживања.

2.3. Садржај докторске дисертација

Сагласно одређеном предмету и циљевима истраживања, постављеним научним хипотезама, утврђен је следећи садржај докторске дисертације:

УВОД

I ДЕО

КОНЦЕПТИ ВРЕДНОВАЊА И КОРИШЋЕЊА ПРИРОДНИХ РЕСУРСА

- 1. Основне карактеристике ограничених природних ресурса**
 - 1.1. Појам и класификација природних ресурса
 - 1.2. Теоријске основе проучавања природних ресурса
 - 1.3. Лимитираност резерви необновљивих природних ресурса
- 2. Облици вредновања природних ресурса**
 - 2.1. Тржишно вредновање природних ресурса у туризму
 - 2.2. Cost-benefit анализа као облик вредновања природних ресурса у одрживом туризму
 - 2.3. Оптимално коришћење обновљивих природних ресурса
- 3. Неопходност увођења одрживости природних ресурса**
 - 3.1. Потреба за одрживим коришћењем природних ресурса

- 3.2. Теоријске основе одрживог коришћења природних ресурса и одрживог развоја
- 3.3. Различити начини и концепти дефинисања одрживости природних ресурса и одрживог развоја
4. **Начини подстицања одрживости природних ресурса**
 - 4.1. Различите компоненте одрживости природних ресурса
 - 4.2. Потребне мере подстицања одрживости природних ресурса и одрживог развоја
 - 4.3. Мере економске политике као подстицаји одрживом коришћењу природних ресурса

II ДЕО ЕКОНОМСКА ОДРЖИВОСТ И УПРАВЉАЊЕ ПРИРОДНИМ РЕСУРСИМА КАО АТРАКЦИЈСКОМ ОСНОВОМ ТУРИЗМА

1. **Карактеристике природно-туристичке атракције**
 - 1.1. Дефинисање туристичких ресурса и туристичких атракција
 - 1.2. Класификација туристичких атракција као најважнијих облика туристичких ресурса
 - 1.3. Основне карактеристике и значај природних туристичких ресурса у развоју одрживог туризма
2. **Улога природних ресурса у одрживом развоју туризма Србије**
 - 2.1. Утицај климе као природног ресурса и природног услова на развој туризма
 - 2.2. Значај геоморфолошких ресурса за развој туризма Србије
 - 2.3. Улога водних ресурса у развоју туризма Србије
 - 2.4. Ресурси флоре и фауне и њихов утицај на развој туризма Србије
 - 2.5. Обновљиви енергетски ресурси и развој одрживог туризма Србије
3. **Одрживо управљање природним туристичким ресурсима**
 - 3.1. Потреба за одрживим управљањем природним туристичким ресурсима
 - 3.2. Носећи капацитет као мера одрживости природних туристичких ресурса
 - 3.3. Заштићена подручја као облици одрживог управљања природним туристичким ресурсима Србије

ДЕО III ОДРЖИВИ ТУРИЗАМ КАО КОНЦЕПТ ОЧУВАЊА ОГРАНИЧЕНИХ ПРИРОДНИХ РЕСУРСА

1. **Досадашњи развој туризма**
 - 1.1. Теоријске и апликативне поставке развоја туризма
 - 1.2. Компаративна анализа старог и новог схватања туризма
 - 1.3. Показатељи развоја туризма у Србији у претходном периоду
 - 1.3.1. Економски показатељи
 - 1.3.2. Еколошки показатељи
2. **Увођење концепта развоја одрживог туризма**
 - 2.1. Генеза развоја одрживог туризма
 - 2.2. Различно дефинисање одрживог туризма
 - 2.3. Изазови развоја одрживог туризма заснованог на природним ресурсима
3. **Однос одрживог туризма и промена у окружењу**
 - 3.1. Еволуција односа одрживог туризма и окружења
 - 3.2. Одрживи туризам и позитивне промене у окружењу
 - 3.3. Одрживи туризам и негативне промене у окружењу
 - 3.4. Интегрално дејство промена у окружењу и развој одрживог туризма

ДЕО IV
МОГУЋНОСТИ ПРИМЕНЕ ОДРЖИВОГ ТУРИЗМА ЗАСНОВАНОГ НА
ПРИРОДНИМ РЕСУРСИМА У СРБИЈИ

- 1. Одрживи туризам на основу природних ресурса Србије**
 - 1.1. Одрживи туризам у заштићеним областима
 - 1.2. Одрживи туризам на водним ресурсима
 - 1.3. Одрживи туризам у планинским пределима
 - 1.4. Одрживи туризам у руралним просторима
 - 1.5. Екотуризам као најперспективнији облик одрживог туризма заснован на природним ресурсима
- 2. Индикатори одрживог коришћења природних ресурса као основе развоја туризма Србије**
 - 2.1. Потреба за увођењем индикатора одрживог туризма
 - 2.2. Индикатори развоја туризма на нивоу туристичких дестинација Србије
 - 2.2.1. Примена индикатора одрживог туризма у планинским дестинацијама Србије
 - 2.2.2. Примена индикатора одрживог туризма у дестинацијама термоминералних водних ресурса Србије
 - 2.2.3. Примена индикатора одрживог туризма на примеру осталих дестинација Србије
 - 2.2.4. Критички осврт и оцена индикатора одрживог туризма туристичких дестинација
- 3. Емпиријско истраживање повезаности одрживог коришћења природних ресурса и развоја туризма у Србији**
 - 3.1. Структура истраживања
 - 3.2. Резултати истраживања
 - 3.2.1. Општа информисаност о одрживом туризму у Србији
 - 3.2.2. Могућност развоја одрживог туризма у Србији
 - 3.2.3. Повезаност природних ресурса Србије и одрживог туризма

ЗАКЉУЧАК

ЛИТЕРАТУРА

ПРИЛОГ 1

У првом делу докторске дисертације *„Концепти вредновања и коришћења природних ресурса“* (стр. 7-69.) најпре су изложена основна теоријска разматрања везана за проблематику природних ресурса. Природни ресурси су последњих 50-ак година постали значајан предмет интересовања економске науке, јер се увиђа да су резерве необновљивих природних ресурса лимитиране, као и да је темпо коришћења обновљивих природних ресурса изнад темпа самообнављања. Пошто највећи број економских процеса доминантно зависи од природних ресурса, кандидат истиче неопходност промене досадашњих концепата вредновања природних ресурса. На глобалном нивоу све је присутнији нагласак ка неопходности увођења концепта одрживости природних ресурса. Анализирајући најзначајнија схватања, кандидат закључује да је суштина овог концепта да обезбеди дугорочно, одрживо коришћење природних ресурса, тј. да се коришћењем ресурса у садашњости не угрози њихова расположивост у будућности. Овако дефинисан концепт није само економски, већ подразумева и уважавање других

димензија коришћења природних ресурса – еколошких, социјалних, друштвених и политичких. Примена концепта одрживог коришћења природних ресурса захтева значајну улогу јавног сектора, који треба да мотивише приватне власнике да прихвате овај концепт, јер он често не даје позитивне економске ефекте у кратком року. Због тога је улога националних и наднационалних институција неопходна у свеобухватној примени наведеног концепта. Држава мерама економске политике треба да учини конкурентним очување природних ресурса, нарочито у почетном периоду примене овог концепта.

Полазећи од претпоставке да између очувања природних ресурса и развоја туризма постоји висок степен међусобне повезаности и условљености, у другом делу рада „*Економска одрживост и управљање природним ресурсима као атракцијском основном туризму*“ (стр. 70-142.), кандидат истиче значај природних ресурса за развој туризма, као туристичких атракција. Најпре су позиционирани природни ресурси у укупним туристичким атракцијама, као и улога коју они имају у развоју савремених облика туризма. У овом делу су изложени природни ресурси Србије у функцији развоја туризма. Природни ресурси су анализирани према значају који имају за развој туризма. Прво су анализирани климатски показатељи, чије испољавање има елиминациону улогу у погледу могућности развоја или одустајања од развоја туризма на одређеном подручју. Затим се акценат ставља на геоморфолошке облике, који одређују који облик одрживог туризма је економски најприхватљивији у конкретној области. Имајући у виду да се највећи број туристичких кретања одвија у непосредној близини или директно на водним ресурсима, детаљно је испитан потенцијал ове ресурсне категорије у Србији. Ресурси флоре и фауне имају све већи утицај на развој бројних облика одрживог туризма, па је утврђивање њиховог потенцијала и утицаја на развој одрживог туризма у Србији показало који су то облици одрживог туризма у Србији могући. Коришћење енергетских ресурса бележи растућу тенденцију у свим областима, па тако и у туризму. Због тога, посебна пажња је посвећена могућности коришћења обновљивих енергетских ресурса, који постају кључан услов развоја одрживог туризма. У оквиру овог дела докторске дисертације, изложени су и облици одрживог управљања природним ресурсима.

У трећем делу докторске дисертације „*Одрживи туризам као концепт очувања ограничених природних ресурса*“ (стр. 143-200.) кандидат истиче разлоге због којих је неопходно да се примени концепт одрживог туризма. Најпре, укратко, анализира досадашњи развој туризма. У претходном периоду развој туризма је био заснован на нерационалном коришћењу природних ресурса, који су били посматрани искључиво као средство постизања краткорочних економских резултата. Компаративна анализа "старог" и "новог", тј. "модерног" и "постмодерног" схватања туризма јасно је показала неопходност увођења концепта одрживог туризма. Да би описани концепт био прихватљив у већини постојећих и применљив у већини нових туристичких дестинација, кандидат истиче потребу дефинисања подстицаја, али и ограничења, ефикаснијег коришћења природних ресурса. Улога туристичке индустрије, локалног становништва и туриста је кључна у успостављању и имплементацији одрживог управљања туристичким развојем. Одрживи туризам се не може посматрати изоловано од глобалних промена које се дешавају у међународним оквирима. У овом делу посебно је показано како промене у окружењу делују на спровођење концепта одрживог туризма. Анализа елемената и димензија управљања, показала су могућа решења у имплементацији разматраног проблема у Србији.

У четвртом делу рада „*Могућности примене одрживог туризма заснованог на природним ресурсима у Србији*“ (стр. 201-295.) представљени су могући облици одрживог туризма у Србији. Ако се примат даје еколошкој димензији одрживости, онда су заштићене области најприроднији простор где треба развијати одрживи туризам. У

раду су анализирани поједине заштићене области и предложени облици туризма који се могу у њима развијати, сходно природним ресурсима којима располажу. Највећи број досадашњих облика туризма мора да буде измењен и допуњен компонентом одрживости природних ресурса, јер су они кључан услов дугорочног развоја туризма. Тако нове димензије развоја добијају, што је у раду кандидат јасно истакао, туризам на водама, еко-туризам, рурални и планински туризам. Све претходно наведене облике одрживог туризма кандидат јасно, прецизно и детаљно излаже користећи до сада у теорији и пракси интегрално некоришћене методологије: SWOT анализу, из ње изведену TOWS матрицу, матрицу атрактивности и конкурентности и преглед најважнијих дестинација одрживог туризма. Поред наведеног, картографски приказ јасно показује просторни распоред могућих дестинација одрживог туризма Србије заснованих на природним ресурсима. Такође, у раду су представљени и анализирани индикатори одрживог туризма на нивоу појединих туристичких дестинација, који показују да у Србији није постигнуто одрживо коришћење природних ресурса, а самим тим и развој одрживог туризма заснованог на њима. Посебан сегмент четвртог дела рада представљају резултати спроведеног истраживања међу оним учесницима на туристичком тржишту који креирају и пласирају туристичке производе дестинација Србије. Резултати истраживања у докторској дисертацији показали су да третман природних ресурса није у складу са концептом одрживог развоја туризма на подручју дестинација у Србији, што је неопходно изменити у наредном периоду како би се постигло дугорочно прихватљиво одрживо коришћење природних ресурса.

У закључним разматрањима (стр. 296-303.), кандидат је утемељено систематизовао релевантне закључне ставове о повезаности између природних ресурса Србије и развоја туризма, експлицитно аргументовао теоријско-методолошку и емпиријску потврђеност постављених хипотеза свог научног истраживања и указао на могућности побољшања тих релација.

3. ОЦЕНА ДОКТОРСКЕ ДИСЕРТАЦИЈЕ

3.1. Значај и допринос докторске дисертације са аспекта актуелног стања у научној области

На основу целовите и детаљне анализе докторске дисертације под насловом „**Одрживо коришћење природних ресурса као основа развоја туризма Србије**“, кандидата **мр Николе Бошковића**, Комисија сматра да она представља значајан допринос научном сагледавању утицаја који природни ресурси и начин њихове експлоатације имају у одрживом развоју туризма Србије у наредном периоду.

У савременој економској теорији истраживања везана за концепт одрживог развоја и одрживог туризма добијају све више на значају, што кандидат критички анализира у својој докторској дисертацији. Креатори макроекономских политика, али делом и теоретичари микроекономских анализа, већине земаља прихватају чињеницу да су природни ресурси лимитирани и проналазе начине да их што боље валоризују. Од одабраног модела вредновања природних ресурса умногоне зависи и ефекат који ће се остварити њиховом експлоатацијом. Досадашњи модели валоризације природних ресурса довели су до значајног смањења њихових резерви, како у квантитативном, тако и у квалитативном смислу, што намеће потребу њихове промене. У прилог наведеном, кандидат у својој докторској дисертацији јасно истиче да једино одрживо коришћење

природних ресурса може да осигура дугорочни развој свих привредних грана, а самим тим и туризма заснованог на њима.

У неколико последњих деценија усмеравање пажње многих туристичких земаља и туристичких предузећа било је искључиво ка економским параметрима, тј. ка остваривању што већег профита. Вођени овим интересом, креатори туристичке понуде нису поклањали пажњу заштити природних ресурса и животне средине, већ су нарушавали њихов изворни карактер ради развоја туризма. Тиме се изгубила уникатност и особеност појединих туристичких дестинација, по коме су оне и биле познате, што је довело до њиховог опстанка. Дајући критички осврт на прихваћене теоријске ставове о неопходности увођења одрживог коришћења природних ресурса и на тај начин прихватљивих облика туризма, кандидат јасно указује да туризам, уколико његов развој није контролисан, може врло лако да уништи животну средину и природне ресурсе, а тако нарушена животна средина и природни ресурси би убрзо уништили и сам туризам. Тиме кандидат у својој анализи прихвата и практично доказује својеврсни парадокс: да би се туризам успешно развијао, он мора да задржи квалитетно и ненарушено окружење, а самим тим и природне ресурсе у њему, док он својим развојем свакодневно нарушава то окружење. Решење овог проблема је у развоју одрживог туризма, који ће успоставити позитиван однос између развоја туризма и очувања природних ресурса, односно, заштите животне средине. Кандидат у својој докторској дисертацији истиче и доказује тврдње да одрживи туризам подразумева и аспирацију локалне заједнице у вези са туристичким развојем, а која би требало да постане одговорна за тип, врсту и темпо одабраног туристичког развоја. Планирање одрживог туризма требало би да уважи потребе и права локалног становништва, уважи њихове природне потенцијале (окружење), животни стил и културу, као и право да директно утичу на развој туризма у свом окружењу.

Истовремено, практичан допринос докторске дисертације се огледа у оригиналним истраживањима везаним за могућности развоја појединих облика туризма. Како развој туризма доминантно зависи од природног ресурсног потенцијала, то је његово очување од пресудног значаја за развој туризма. Имајући у виду да је Србија богата разноврсним туристичким природним ресурсним потенцијалом, кандидат закључује да примена елемената концепта одрживог туризма мора да постане доминантна у пројектовању будућег развоја туризма Србије. У прилог наведеним тврдњама, кандидат даје предлог које облике туризма развијати у одабраним дестинацијама Србије на бази расположивих природних ресурса. Све наведено илуструје табеларно, шематски и картографски, што значајно повећава вредност докторске дисертације, која може бити и теоријски, али и практично примењива у решавању бројних отворених питања вредновања природних ресурса и њиховог укључивања у развој туризма Србије.

3.2. Оцена да је урађена докторска дисертација резултат оригиналног научног рада кандидата

Комисија оцењује да докторска дисертација, под насловом „**Одрживо коришћење природних ресурса као основа развоја туризма Србије**“, представља резултат оригиналног научног рада кандидата **мр Николе Бошковића**.

Тема обрађена у докторској дисертацији је веома актуелна и значајна за развој науке у области економије природних ресурса и развоја туризма. Ова проблематика није до сада у нашој литератури анализирана на овај начин, што потврђује претходно изнети став о оригиналности рада. Утврђени предмет истраживања, постављени циљеви, истраживачке хипотезе, примењена методологија истраживања и изведени закључци потврђују да докторска дисертација кандидата мр Николе Бошковића садржи све

потребне елементе и представља резултат оригиналног, самосталног и квалитетног научног и истраживачког рада.

У својој докторској дисертацији, кандидат мр Никола Бошковић је показао завидну аналитичност, способност закључивања, примерену критичност и професионални објективизам. Дисертација је резултат самосталног и систематичног рада кандидата, који је, на основу спроведених релевантних истраживачких поступака, аргументовано извео закључке о предмету истраживања. Коришћена релевантна и актуелна домаћа и инострана литература из области економије природних ресурса и одрживог туризма, примерена је предмету истраживања и омогућава извођење научно утемељених и логичких закључака. Докторска дисертација је писана јасним, прегледним и научним стилем. Терминологија коришћена у раду је прецизна и указује на добро разумевање обрађене материје.

Комисија закључује да спроведено истраживање, резултати истраживања и изведени закључци у докторској дисертацији кандидата **мр Николе Бошковића**, под насловом **„Одрживо коришћење природних ресурса као основа развоја туризма Србије“** представљају значајан и оригиналан научни и стручни допринос у области економије ресурса и одрживог туризма.

3.3. Преглед остварених резултата кандидата у научној области

Досадашња истраживања кандидата мр Николе Бошковића су суштински повезана са проблематиком која је анализирана у докторској дисертацији. Као два најважнија досадашња рада кандидата, Комисија истиче коауторску монографију са проф.др Светиславом Миленковићем **„Ресурси у економској садашњости и будућности“** и магистарску тезу **„Расположиви енергетски ресурсни потенцијал као фактор привредног раста и развоја Србије“**.

Истраживања у наведеној монографији полазе од комплексности и интегралности економске оцене природних и привредних ресурса у њиховој међузависности и условљености. Ресурси, нарочито природни, постају све више ограничавајући фактор развоја многих националних економија. То је пре свега резултат неадекватног приступа овој врло хетерогеној групацији и недостатак детаљније економске анализе ресурса. Анализе везане за проблематику природних ресурса су показале да је неопходно успостављање једног новог концепта њиховог вредновања, који би објединио, с једне стране, уочену лимитираност природних ресурса, и, с друге стране, све израженију растућу тражњу за њима. Такође, у монографији кандидат уочава да је растућа тражња, а самим тим и потрошња природних ресурса, резултат дејства бројних фактора, од којих су два означена као кључна: пораст броја становника и пораст потрошње природних ресурса по једном становнику. Мултипликовано дејство ова два фактора представља изазов за успостављање и имплементацију одрживог туризма, што кандидат анализира у својој докторској дисертацији.

У магистарској тези предмет истраживања је било утврђивање расположивог потенцијала енергетских ресурса Србије и њихове улоге у одрживом привредном развоју, као и примена мера економске политике које ће стимулисати рационално коришћење енергетског ресурсног потенцијала, са посебним нагласком на интензивирање коришћења обновљивих енергетских ресурса. Енергетски ресурси су врло важна ресурсна категорија, која ће бити пресудна за имплементацију одрживог привредног развоја, па самим тим и за одрживи туризам, што је у докторској дисертацији једним делом и доказано.

Комисија, поред наведених и, по њеном мишљењу, најважнијих научних и истраживачких радова кандидата, посебно истиче следеће радове кандидата у научној области докторске дисертације:

1. Milenković, S., **Bošković, N.** (2014). **Ecotourism Development in the Danube Region of Serbia.** *Actual Problems of Economics*, 2(152): 254-261. (ISSN 1993-6788, UDK 338.48(497.11), COBISS.SR-ID 513298780)
2. Миленковић, С., **Бошковић, Н.** (2014). **Природни ресурси града Крагујевца у функцији привредног развоја**, У: Максимовић, Љ., Станишић, Н. (ред.). *Стање и перспективе економског развоја града Крагујевца*. стр.111-118. Крагујевац: Економски факултет (ISBN 978-86-6091-048-8, UDK 338.48:338.1(497.11 Kragujevac), COBISS.SR-ID513329244)
3. Миленковић, С., **Бошковић, Н.** (2014). **Обликовање Крагујевца као туристичке дестинације**, У: Максимовић, Љ., Станишић, Н. (ред.). *Стање и перспективе економског развоја града Крагујевца*. стр. 119-129, Крагујевац: Економски факултет (ISBN 978-86-6091-048-8, UDK 338.48(497.11 Kragujevac), COBISS.SR-ID 513329500)
4. Milenković, S., **Bošković, N.** (2013). **The necessity of intensive use of renewable energy resources in the Republic of Serbia.** *Actual Problems of Economics*. 9(147): 421-429. (ISSN 1993-6788, UDK 330.34:620.9(497.11), COBISS.SR-ID 513257564)
5. Milenković, S., **Bošković, N.** (2013). **Place of sustainable tourism in regional development of Serbia.** In: Ateljević, J., Došenović, D. (eds.). *Economic Development and Entrepreneurship in Transition Economies: A Search for New Paradigms*. pp. 833-844. Banja Luka: Faculty of Economics (ISBN 978-99938-46-54-3, UDK 338.48 (497.11), COBISS.SR-ID 513370460)
6. Миленковић, С., **Бошковић, Н.** (2012). **Развојне тенденције екотуризма Србије.** *Теме*. 36(2): 483-499. (ISSN 0353-7919, UDK 338.48-6:502/504(497.11), COBISS.SR-ID 513034588)
7. Миленковић, С., **Бошковић, Н.** (2012). **Рурални простор Србије као један од носилаца развоја еко-туризма.** у: Вујовић, С. (ред.). *Туристичка привреда и повезане теме*. стр. 81-87. Београд: Економски институт (ISBN 978-86-7329-096-6, УДК 338.48-6:502/504(497.11), COBISS.SR-ID 513034332)
8. **Бошковић, Н.** (2008). **Положај енергетског сектора Србије у односу на окружење**, *Енергија, економија, екологија*. 10(1/2): 24-28 (ISSN 0354-8651, UDK 620.9:338.246(497.11), COBISS.SR-ID 512547420)
9. **Бошковић, Н.** (2005). **Квалитативне промене европског туристичког производа.** *Хотел-линк*. 3(6). стр.501-507 (ISSN 1451-5113. UDK 338.48 COBISS.SR-ID 512547676)
10. **Бошковић, Н.** (2005). **Еколошке карактеристике руралног простора Србије.** у: Вишњић, Б. (ред.). *Рурални развој и заштита животне средине: зборник 1*. стр. 50-60. Београд: Југословенско удружење за социологију села и пољопривреде: Балканска асоцијација за социологију села и пољопривреде: Завод за социологију развоја села: Институт за агрономију Пољопривредног факултета. (ISBN 86-902797-2-5, УДК 338.432(497.11), COBISS.SR-ID 512493404)
11. **Бошковић, Н.** (2005). **Одрживи туризам на раскрсници очувања старих вредности и новог развојног полета.** *Туризам*. 9(9): 39-42 (ISSN 1450-6661, UDK 338.48, COBISS.SR-ID 512547164)

3.4. Оцена испуњености обима и квалитета у односу на пријављену тему

Комисија сматра да докторска дисертација кандидата мр Николе Бошковића, под насловом „Одрживо коришћење природних ресурса као основа развоја туризма

Србије“, у потпуности испуњава постављене захтеве у погледу садржаја, обима, квалитета и резултата о односу на тему која је пријављена и одобрена.

Примењујући методологију и научне методе истраживања примерене друштвеним наукама, кандидат је адекватно изабрао литературу и одговорио на утврђени предмет истраживања.

Анализирани проблеми су изложени у четири дела (уз Увод и Закључак) логички повезана у једну кохерентну целину, са научно изведеним и аргументованим закључцима. Дисертација је, структурно и суштински, у потпуности усклађена са одобреном темом и предметом истраживања. Утврђени предмет, циљеви и научне хипотезе, који су одобрени за израду, усклађени су у потпуности са циљевима спроведеног истраживања, тестираним хипотезама и примењеном методологијом. Квалитету рада доприноси и чињеница да дисертација садржи и оригинално истраживање, којим кандидат пружа свој допринос постојећим научним разматрањима економије природних ресурса и одрживог туризма у домаћој научној јавности.

3.5. Научни резултати докторске дисертације

Комисија сматра да је истраживање у докторској дисертацији кандидата **мр Николе Бошковића**, под насловом „**Одрживо коришћење природних ресурса као основа развоја туризма Србије**“, допринело бољем разумевању потребе увођења одрживог коришћења природних ресурса и развоја туризма заснованог на таквом третману посматране ресурсне категорије и довело до следећих значајних научних и практичних резултата:

- У претходним периодима развоја већине економских активности, а самим тим и туризма, природни ресурси нису вредновани на адекватан начин. Они су најчешће посматрани као инпути процеса стварања финалних производа, којима се није додељивала никаква економска вредност. Такво посматрање природних ресурса довело је до њихове прекомерене потрошње, која је угрозила њихов физички опстанак;
- Тржишни механизми вредновања природних ресурса нису довели до решавања горе наведених проблема, јер нису успели да изврше интернализацију екстерних ефеката који настају њиховим коришћењем. Екстерни ефекти су били занемаривани у економији ресурса, иако они значајно мењају положај природних ресурса и то нарочито у погледу конкурентности њиховог коришћења у туризму у односу на друге привредне гране. Укључивањем екстерних ефеката значајно се повећава конкурентност туризма у односу на остале привредне гране, јер коришћењем природних ресурса као фактора развоја туризма ствара се више позитивних екстерних ефеката по окружење у којем они егзистирају него негативних, што није случај у другим привредним гранама;
- Одрживо коришћење природних ресурса подразумева успостављање оптималног односа између економских, еколошких и социолошких циљева експлоатације. Такво схватање одрживог коришћења природних ресурса и развоја одрживог туризма истиче његов интердисциплинарни карактер, што значајно повећава истраживачке напоре. Економисти су превасходно заинтересовани за економске ефекте експлоатације природних ресурса, еколози за очување еколошких система, док социолози преферирају праведност и сигурност за све чланове једне заједнице. У прилог претходно наведеном, у раду су истакнута два концепта одрживости: концепт јаке одрживости, који у први план истиче еколошке и социолошке аспекте одрживости, и концепт слабе одрживости, који преферира економске ефекте одрживости природних ресурса;

- Посматрајући природне ресурсе Србије и њихов допринос развоју одрживог туризма, дошло се до закључка да су се они посматрали искључиво као атрактивности развоја туризма. Неоспоравајући тај значај природних ресурса (који је најважнији), у раду је применом ФАС методологије (фактори, атрактори и подршка), истакнута и улога коју природни ресурси могу да имају као фактори и као подршка развоју одрживог туризма Србије;
- Пошто се из анализе релевантних теоријских поставки развоја туризма заснованог на природним ресурсима јасно дошло до закључка да сваки облик туризма, било да је он масовног карактера, било да припада тзв. категорији туризма малог обима, мора да буде усклађен са принципима одрживог коришћења природних ресурса, као и претходно доказаних ставова да је једино интегралним посматрањем свих природних (али и осталих категорија – антропогених, хуманих, итд.) ресурса могуће осигурати дугорочан развој туристичке активности, главни правац даље анализе разматране проблематике био је усмерен на проналажење оних облика туризма који би били најприхватљивији по појединим карактеристичним дестинацијама Србије;
- Резултати анализе индикатора одрживости одабраних туристичких дестинација Србије заснованих на природним ресурсима показали су да развој туризма у претходним периодима није био у складу са претпоставкама одрживог развоја, и
- Свеукупни резултати истраживања у раду су показали и доказали да одрживо коришћење природних ресурса представља кључан фактор успеха развоја туризма на једном подручју. Недовољна препознатљивост улоге коју би требало да имају природни ресурси, пре свега запостављање економске компоненте одрживости, резултирала је у неодрживим резултатима развоја туризма у Србији. Решења која су дата у раду имају за циљ да елиминишу уочене недостатке и да у наредним периодима учине коришћење природних ресурса Србије одрживим, што ће резултирати и у одрживом развоју туризма Србије.

Наведени научни резултати истраживања кандидата мр Николе Бошковића представљају основу за имплементирање развоја туризма заснованог на одрживом коришћењу природних ресурса у конкретним дестинацијама Србије.

3.6. Применљивост и корисност резултата у теорији и пракси

Резултати истраживања у докторској дисертацији кандидата мр Николе Бошковића, под насловом „**Одрживо коришћење природних ресурса као основа развоја туризма Србије**“, теоријски и практично су корисни и применљиви, имајући у виду недовољну заступљеност анализираних проблематике у домаћој научној литератури.

Теоријски допринос дисертације се огледа у проширивању теоријских знања из научних области економије природних ресурса и одрживог туризма. Истраживањем у докторској дисертацији су откривене нове чињенице у вези са потребом интегралног посматрања природних ресурса Србије и развоја туризма. Стављање акцента на одрживости као једином исправном дугорочном концепту вредновања природних ресурса представља кључну основу за успостављање добре основе за развој туризма у дестинацијама Србије. Допринос дисертације је оригинално развијен модел управљања природним ресурсима, који уважава економске, еколошке, социолошке и друге компоненте одрживог развоја туризма, што представља значајан искорак у односу на претходна истраживања у овој научној области. Оквир за истраживање у дисертацији отвара нова питања и указује на потребу за систематичним и детаљнијим истраживањем свих облика природних ресурса и начина њиховог валоризовања у процесу развоја туризма у дестинацијама Србије.

Практичан допринос дисертације се односи на систематично истраживање могућности развоја одрживог туризма на бази природних ресурса Србије. Истраживање је извршено

према облицима природних ресурса и према могућим облицима одрживог туризма. На тај начин су, уз помоћ најсавременијих методологија анализе природних ресурса и одрживог туризма (FAS анализа, SWOT матрица и из ње изведена TOWS матрица, матрица атрактивности и конкурентности), као и уз картографски приказ, оригинално представљени добијени резултати. Такође, у раду је спроведено и оригинално емпиријско истраживање спроведено међу локалним туристичким организацијама и јавним предузећима која управљају природним ресурсима. Резултати спроведног истраживања јасно су показали на који начин је концепт одрживог коришћења природних ресурса до сада примењив у туристичким дестинацијама Србије. Такође, кандидат је критички анализирајући добијене резултате, дао и одређене препоруке на који начин превазићи уочене проблеме, у циљу интензивнијег развоја одрживог туризма заснованог на природним ресурсима у дестинацијама Србије.

3.7. Начини презентирања резултата научној јавности

Актуелност предмета истраживања у докторској дисертацији кандидата **мр Николе Бошковића**, под насловом „**Одрживо коришћење природних ресурса као основа развоја туризма Србије**“, као и свеобухватне анализе теоријских претпоставки и резултата спроведеног истраживања, представљају добру основу за објављивање, пре свега, квалитетне монографије, која би, по први пут, према мишљењу Комисије, научној и стручној јавности приказала на један нови начин улогу коју одрживо вредновање и коришћење природних ресурса има по развој туризма Србије. Такође, кандидат ће резултате истраживања у докторској дисертацији публиковати у референтним научним и стручним домаћим и иностраним часописима из области економије природних ресурса и одрживог туризма, као и у виду реферата на научним конференцијама, поглављима у монографијама и тематским зборницима.

На тај начин, научна и стручна јавност биће упозната са резултатима докторске дисертације. То ће омогућити дискусију у научно-стручној јавности и подстаћи још дубљу анализу различитих аспеката међузависности природних ресурса и одрживог туризма. Поред припреме нових, кандидат је до сада објавио неколико радова из ове области, који су уско повезани са истраживањима у оквиру докторске дисертације, од којих издвајамо:

1. Миленковић, С., **Бошковић, Н.** (2014). **Природни ресурси града Крагујевца у функцији привредног развоја**, У: Максимовић, Љ., Станишић, Н. (ред.). *Стање и перспективе економског развоја града Крагујевца*. стр.111-118. Крагујевац: Економски факултет (ISBN 978-86-6091-048-8, UDK 338.48:338.1(497.11 Kragujevac), COBISS.SR-ID513329244)
2. Milenković, S., **Bošković, N.** (2013). **The necessity of intensive use of renewable energy resources in the Republic of Serbia**. *Actual Problems of Economics*. 9(147): 421-429. (ISSN 1993-6788, UDK 330.34:620.9(497.11), COBISS.SR-ID 513257564)
3. Milenković, S., **Bošković, N.** (2013). **Place of sustainable tourism in regional development of Serbia**. In: Ateljević, J., Došenović, D. (eds.). *Economic Development and Entrepreneurship in Transition Economies: A Search for New Paradigms*. pp. 833-844. Banja Luka: Faculty of Economics (ISBN 978-99938-46-54-3, UDK 338.48 (497.11), COBISS.SR-ID 513370460)
4. Миленковић, С., **Бошковић, Н.** (2012). **Развојне тенденције екотуризма Србије**. *Теме*. 36(2): 483-499. (ISSN 0353-7919, UDK 338.48-6:502/504(497.11), COBISS.SR-ID 513034588)

4. ЗАКЉУЧАК КОМИСИЈЕ

Комисија је једногласна у оцени да докторска дисертација кандидата **мр Николе Бошковића**, под насловом „**Одрживо коришћење природних ресурса као основа развоја туризма Србије**“ испуњава све суштинске и формалне услове за јавну одбрану.

5. ПРЕДЛОГ КОМИСИЈЕ

На основу изнете анализе и оцене докторске дисертације, Комисија предлаже Наставно-научном већу Економског факултета Универзитета у Крагујевцу да прихвати Извештај о оцени докторске дисертације кандидата **мр Николе Бошковића**, под насловом „**Одрживо коришћење природних ресурса као основа развоја туризма Србије**“ и одобри његову јавну одбрану.

У Крагујевцу,
20.10.2015.године

ЧЛАНОВИ КОМИСИЈЕ

1. Светислав Миленковић

Др Светислав Миленковић, редовни професор Економског факултета Универзитета у Крагујевцу, ужа научна област Општа економија и привредни развој

2. Зоран Аранђеловић

Др Зоран Аранђеловић, редовни професор Економског факултета Универзитета у Нишу, ужа научна област Теорија привредног развоја

3. Гордана Радосављевић

Др Гордана Радосављевић, редовни професор Економског факултета Универзитета у Крагујевцу, ужа научна област Менаџмент и пословна економија

ЕКОНОМСКИ ФАКУЛТЕТ
У КРАГУЈЕВЦУ

ПРИМЉЕНО 23 OCT 2015			
Ост. јед.	Број	Печат	Времетрај
	2430/10-311		